

Тема 1. Інститут співучасті як кримінально-правовий інструментарій боротьби з організованою злочинністю.

План

1. Організована злочинність: поняття та загальна характеристика.
 - 1.1. Організована злочинність як соціально-правове явище: поняття, прояви, структура, причини та умови, запобігання.
 - 1.2. Законодавство про боротьбу з організованою злочинністю. Кримінально-правові та кримінально-процесуальні засади боротьби з організованою злочинністю.
2. Співучасть у кримінальному правопорушенні як інститут кримінального права.
 - 2.1. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття та значення.
 - 2.2. Теорії співучасті у злочині в доктрині кримінального права.
 - 2.3. Проблеми нормативного визначення співучасті у кримінальному правопорушенні за КК України.
 - 2.4. Співвідношення організованої злочинності та співучасті у кримінальному правопорушенні.
3. Вчинення кримінального правопорушення двома чи більше особами за відсутності співучасті.
 - 3.1. Необережне співзаподіяння: поняття, наукові підходи щодо визначення, відмежування від співучасті у кримінальному правопорушенні, кримінально-правове значення.
 - 3.2. Посередня винність (посереднє заподіяння, посереднє спричинення шкоди): поняття, види, відмежування від співучасті у кримінальному правопорушенні, кримінально-правове значення.
 - 3.3. Причетність до кримінального правопорушення: поняття, види, відмежування від співучасті у кримінальному правопорушенні, кримінально-правове значення.

Практикум № 1.

Відповідно до частин 1 та 2 ст. 1 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. № 3341-ХІІ під організованою злочинністю в цьому Законі розуміється сукупність кримінальних правопорушень, що вчиняються у зв'язку з створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань. Види та ознаки цих кримінальних правопорушень, а також кримінально-правові заходи щодо осіб, які вчинили такі кримінальні правопорушення, встановлюються КК України.

Висловіть позицію щодо наведеного законодавчого визначення організованої злочинності. Охарактеризуйте співвідношення співучасті у кримінальному правопорушенні та організованої злочинності.

Практикум № 2.

Відповідно до абз. 2 п. 24 постанови ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 р. № 10 «відповідно до статті 26 КК співучастю у злочині є умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину. Тому в разі, коли із групи осіб, які вчинили злочин, лише одна особа є суб'єктом злочину, а решта осіб унаслідок неосудності або у зв'язку з недосягненням віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, чи з інших підстав не можуть бути суб'єктами злочину, дії винної особи, яка за таких обставин притягується до кримінальної відповідальності, не можна розглядати як вчинення злочину групою осіб».

Висловіть думку щодо наведеного судового тлумачення. Охарактеризуйте випадки, коли використання для вчинення кримінального правопорушення особи, яка не підлягає кримінальній відповідальності, не становить співучасті у кримінальному правопорушенні.

Завдання № 1.

Кутафін, звільнившись з кримінально-виконавчої установи (виправної колонії), де відбував покарання за умисне вбивство, вирішив помститися Івтушку, який виступав у суді свідком і надав докладні показання про злочин, вчинений Кутафіним. З цією метою він підмовив 13-річного Сергія Жданенка вистрелити з рушниці в Івтушка, коли той буде повертатися додому. За це він пообіцяв подарувати хлопцеві мопед. Дочекавшись увечері Івтушка, Сергій вистрелив у нього, спричинивши останньому тяжкі тілесні ушкодження.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні, причетність до кримінального правопорушення, необережне співзаподіяння або опосередковане заподіяння шкоди? Кваліфікуйте діяння Кутафіна та Сергія Жданенка?

Завдання № 2.

Сурженко та Васильєв, порушуючи правила проведення робіт з підвищеною небезпекою, спільними діями скинули залізобетонну плиту з 8-го поверху будинку, що знаходився в стані будівництва. Внаслідок цього робітнику Покровському були спричинені тяжкі тілесні ушкодження.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні, причетність до кримінального правопорушення, необережне співзаподіяння або опосередковане заподіяння шкоди? Кваліфікуйте діяння Сурженка та Васильєва?

Завдання № 3.

Олійник з метою помсти Іванцю, знаючи запальний та ревнивий характер Тернова, підкинув останньому сфальсифіковані докази (підроблені фотокартки), що свідчили про подружню зраду дружини Тернова з Іванцем. Наступного дня Тернов підкараулив Іванця біля будинку та наніс йому тяжкі тілесні ушкодження.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні, причетність до кримінального правопорушення або опосередковане заподіяння шкоди? Кваліфікуйте діяння Олійника та Тернова.

Завдання № 4.

Скрипник та Часовський з метою заволодіння курткою, телефоном і гаманцем Титова, підстерegli останнього, накинулися на нього та нанесли тілесні ушкодження середньої тяжкості, після чого з речами зникли. З метою тимчасового зберігання вилучених речей вони попросили Калюжну потримати їх у себе вдома, пояснивши джерело походження цих речей.

Чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні, причетність до кримінального правопорушення або опосередковане заподіяння шкоди? Кваліфікуйте діяння Скрипника, Часовського та Калюжної.

Список рекомендованої додаткової літератури

Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2019. 624 с.

Ohlin, Jens David, «Searching for the Hinterman: In Praise of Subjective Theories of Imputation» (2014). Cornell Law Faculty Publications. Paper 938. – P. 325-343.

Shapoval R. Possibilities of adapting the typologies of the international standards for establishing criminal liability for corruption-related crimes in Ukraine / R. Shapoval, R. Orlovskyi, O. Demenko // Journal of eastern European and central Asian research. – 2018. – Vol. 5, № 2. – P. 1–12.

Баймурзин Г. И. Ответственность за прикосновенность к преступлению / Г. И. Баймурзин. – Алма-Ата : Наука, 1968. – 188 с.

Виттенберг Г., Панченко П. Прикосновенность к преступлению по советскому уголовному праву / Г. Виттенберг, П. Панченко. – Иркутск : ИрГУ, 1976. – 50 с.

Головкін О. В. Групова злочинність: специфіка виникнення і розвитку, механізми попередження: монографія / Київ: Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – 2007. – 204 с.

Гуторова Н. А. Соучастие в преступлении по уголовному праву Украины : учеб. пособие. – Х., 1997. – 102 с.

Гуторова Н. О. Організована злочинність в системі норм та інститутів кримінального права України / Н. О. Гуторова // Проблеми боротьби з корупцією, організованою злочинністю та контрабандою. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. Т. 18. – К. : НДІ «Проблеми людини», 1999. – С. 141-146.

Дрьомов С. Причетність до злочину : кримінально-правовий аспект / С. Дрьомов // Юридичний радник. – 2006. – № 2 (10). – С. 93-97.

Дядьки Д. С. Соучастие в преступлении : монография / Д. С. Дядькин. – М. : Компания Спутник+, 2004. – 156 с.

Зінов'єва І. А. Опосередкований виконавець злочину: поняття та види / І. А. Зінов'єва // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол. : В. І. Борисов та ін. – Х. : Право, 2016. – Вип. 31. – С. 197-213.

Копйова І. А. Змова на вчинення злочину як обов'язкова ознака співучасті // Проблеми законності. – 2017. – Вип. 137. – С. 113-122.

Лемешко О. М. Кримінально-правова оцінка потурання вчиненню злочину. – Х. : ФІНН, 2003. – 160 с.

Новицький Г. В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України. / Г. В. Новицький – К. : Вищ. шк., 2001. – 96 с.

Новицький Г. В. Співучасть у злочині та причетність до злочину за кримінальним правом України: проблеми кваліфікації: монографія / Г. В. Новицький, В. І. Педан, В. В. Рибачук ; Бердян. ун-т менедж. і бізнесу. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 237 с.

Орловський Р. С. До проблеми одностороннього та двостороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками злочину // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна № 1077. Серія «Право». – Вип. № 15 / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна; голова редкол. Т. Є. Кагановська. – Х. : ХНУ, 2013. – С. 110-114.

Орловський Р. С. О понятті попереднього стовора // «Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку»: Міжнародна наукова-практична конференція, м. Донецьк, 4-5 квітня 2014 р. – Д. : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2014. – С. 97-100.

Орловський Р. С. Організована злочинність і загальне поняття співучасті: деякі спірні питання // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: Зб. наукових праць. Вип. 3 і 4. – Харків: Ун-т внутр. справ; «Основа», 1997. – С. 57-61.

Орловський Р. С. Організована злочинність і співучасть як інститут кримінального права // Проблеми боротьби з організованою злочинністю в регіоні (на матеріалах Харківської та Полтавської областей): зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції [Харків] 26 – 27 квіт. 1999 р. / [Редкол. : Борисов В. І. (голов. ред) та ін.]. – Х. : Право, 2000. – С. 96-97.

Орловський Р. С. Оціночні поняття в законодавчій регламентації інституту співучасті // Херсонський державний університет. Серія «Юридичні науки». Том 3. Випуск 3. – 2014. – С. 70-74

Орловський Р. С. Юридическая природа соучастия: история и современность // Теоретичні та прикладні проблеми сучасного кримінального права : матеріали II міжнар. наук. – практ. конф., м. Луганськ 19 – 20 квітня. 2012 р. / Упорядн. : Є.О. Письменський Ю.Г., Старовойтова; МВС України, Луган. Держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 385-388.

Ус О. В. Інститут співучасті в кримінальному законодавстві України: порівняльно-правовий аспект // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – Вип. 59. –

С. 115–121.

Харитоновна И. Р. Понятие неосторожного сопричинения по советскому уголовному праву / И. Р. Харитоновна // Проблемы совершенствования уголовного законодательства на современном этапе. Межвуз. сб. науч. тр. – Свердловск : Изд-во Свердловск. юрид. ин-та, 1985. – С. 123–132.

Тема 2. Види співучасників

План

1. Співучасник кримінального правопорушення: поняття, критерії поділу співучасників на види. Теорії класифікації співучасників злочину.

2. Виконавець кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння виконавця (виконавства), кваліфікація діяння виконавця. Співвиконавець: поняття, особливості діяння (технічний розподіл ролей), кваліфікація діяння співвиконавця. Співвідношення понять «виконавець кримінального правопорушення» та «суб'єкт кримінального правопорушення».

3. Організатор кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння організатора (організаторства), кваліфікація діяння організатора.

4. Підбурювач до кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), кваліфікація діяння підбурювача.

5. Пособник кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння пособника (пособництва), кваліфікація діяння пособника.

6. Розмежування діянь різних видів співучасників кримінального правопорушення.

Практикум 1. Згідно з п. 20 постанови ПВСУ «Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 15 квітня 2005 р. № 5 «дії осіб, які взяли участь у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, як організатори, підбурювачі або пособники, якщо вони не є одночасно співвиконавцями цього злочину, належить кваліфікувати за відповідними частинами статей 27 і 209 КК».

Висловіть думку щодо наведеного правила кваліфікації діянь співучасників кримінального правопорушення.

Практикум 2. Відповідно до абз. 2 п. 3 постанови ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені

стійкими злочинними об'єднаннями» від 23 грудня 2005 р. № 13 «організація вчинення злочину (злочинів) може полягати в залученні співучасників усіх видів (виконавців, пособників, підбурювачів, інших організаторів) або лише одного з них (наприклад, виконавців) і здійснюватись у формі *наказу, угоди, прохання, підкупу, доручення, замовлення* тощо. Мета зберегти єдність співучасників для подальшої злочинної діяльності при цьому не ставиться».

Висловіть думку щодо наведеного судового тлумачення діяння організатора та щодо відмежування діяння організатора кримінального правопорушення від діяння підбурювача до кримінального правопорушення.

Завдання 1. Під час вживання спиртних напоїв Петров розповів Гриненку та Піддубному, що він був у гостях у Колодія і бачив там багато цінних речей. Через два дні Гриненко та Піддубний, зустрівшись знову, згадали про цю розмову і вирішили заволодіти цінностями Колодія. Озброївшись ножами, вони прийшли до квартири потерпілого і почали вимагати у нього цінності. При цьому Гриненко приставив до шиї Колодія ніж, а Піддубний, тримаючи ніж у руках і погрожуючи розправою, перешкоджав дружині потерпілого вийти з квартири і покликати на допомогу. Злякавшись за життя чоловіка, якому погрожували ножем, дружина Колодія віддала злочинцям цінності.

Суд визнав Петрова, Гриненка та Піддубного співучасниками розбою: Петрова – підбурювачем, Гриненка – виконавцем, Піддубного – пособником.

Чи вірне рішення суду? Кваліфікуйте діяння Петрова, Гриненка та Піддубного. Обґрунтуйте рішення.

Завдання 2. Горбаш погодився на пропозицію Іщенко вчинити напад на квартиру його знайомої Одноколової. Озброївшись ножем, який був у Горбаша, вони прийшли до квартири Одноколової, яка, довіряючи Іщенко, впустила їх до квартири, після чого вони почали вимагати у неї гроші та цінності. Після того, як Одноколова сказала, що немає ні грошей, ні цінностей, Горбаш став її утримувати, погрожуючи ножем, а Іщенко обшукував квартиру. Одноколова спробувала вирватися від Горбаша, розлютившись він наніс їй чисельні удари, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження. Горбаш та Іщенко заволоділи грошима у сумі 7800 гривень.

Визначте діяння яких співучасників кримінального правопорушення вчинили Горбаш та Іщенко. Кваліфікуйте їх діяння.

Завдання 3. Коробова задумала позбутися свого коханця, у зв'язку з чим попросила Мельникова знайти особу, яка б за винагороду змогла вчинити вбивство. Мельников умовив Климчука скоїти це кримінальне правопорушення і познайомив його з Коробовою. Вона передала Климчуку завдаток за майбутнє вбивство, розповіла про розпорядок дня її коханця, визначила в який час та в якому місці краще вчинити це кримінальне правопорушення, дала його фотокартку і забезпечила іншою необхідною інформацією. Вона ж познайомила Климчука з Бондаренком, який на її

прохання передав останньому рушницю для скоєння вбивства. Через три дні Климчук пострілом з рушниці вбив коханця Коробової. Визначте, ролі яких співучасників виконали Коробова, Мельников, Климчик і Бондаренко?

Як слід кваліфікувати діяння зазначених осіб? Ретельно аргументуйте рішення.

Завдання 4. Знаючи, що Ситніков, вирішив помститися Палію за те, що він спокусив його дружину, Авдєєв підкинув на поріг будинку Ситнікова вогнепальну зброю. Ситніков знайшов підкинуту йому зброю і, скориставшись нею, вбив Палія. Суд визнав Ситнікова виконавцем, а Авдєєва –пособником вбивства.

Чи вірне рішення прийняв суд?

Список рекомендованої додатково літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Вознюк А. А. Додаткові види співучасників у теорії українського кримінального права / А. А. Вознюк // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2014. – № 2. – С. 78-81.

Зінов'єва І. А. Опосередкований виконавець злочину: поняття та види // Питання боротьби зі злочинністю. – 2016. – Вип. 31. – С. 197-213.

Кваша О. О. Організація злочину: Кримінально-правове та кримінологічне дослідження. – К. : ІДПНАН України, 2003. – 216 с.

Орловський Р. С. Виконавець як вид співучасника у злочині / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 4, том 2. – 2014. – С. 181-186.

Орловський Р. С. До питання вдосконалення законодавчого визначення пособника / Р. С. Орловський // Проблеми законності. – Вип. 39: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В. Я. Тацій. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 1999. – С. 134-138.

Орловський Р. С. К вопросу о бездействии при пособничестве / Р. С. Орловський // Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. праць Одеськ. держ. юрид. акад. – Одеса, 1998. – Випуск 5. – С. 222-228.

Орловський Р. С. Кримінальна відповідальність за пособництво вчиненню злочину: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Х., 2000. – 16 с.

Орловський Р. С. Кримінальна відповідальність за пособництво вчиненню злочину: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / Р. С. Орловський ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків : 2000. – 175 с.

Орловський Р. С. Критерії поділу співучасників на види / Р. С. Орловський Р. С. // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна – № 1106. Серія «Право». – Вип. № 17. – Х. : ХНУ, 2014. – С. 175-179.

Орловський Р. С. Про співвідношення понять «суб'єкт злочину» та «виконавець злочину» / Р. С. Орловський // Право і суспільство. – 2014. – № 2. – С. 166-169.

Орловський Р. С. Проблема вдосконалення поняття пособника в кримінальному законодавстві / Р. С. Орловський // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: Зб. наук. праць. Вип. 3 і 4. – Х. : Ун-т внутр. справ; «Основа», 1997. – С. 54-57.

Орловський Р. С. Розмежування діянь виконавця та пособника злочину / Р. С. Орловський // «Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин»: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11-12 квітня 2014 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2013. – Ч. II – С. 81-85.

Орловський Р. С. Теорії класифікації співучасників / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 1, том 3. – 2014. – С. 72-76.

Ус О. В. Відмежування підбурювання до злочину від діяльності інших співучасників / О. В. Ус // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2008. – Вип. 94. – С. 182–189.

Ус О. В. Відповідальність за підбурювання до злочину: Навч. посіб. / О. В. Ус. – Х. : Право, 2008. – 60 с.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус. – Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Ус О. В. Некоторые вопросы ответственности за подстрекательство // Право і безпека. – 2003. – № 2'3. – С. 148–152.

Ус О. В. Объективные признаки подстрекательства // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. – Вип. 69. – С. 141–147.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць. – Х. : Право, 2014. Вип. 27. – С. 59-71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. праць. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.

Ус О. В. Проблемы вины при подстрекательстве к преступлению // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – Вип. 64. – С. 121–126.

Ус О. В. Способи підбурювання до злочину та їх кримінально-правове значення // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2006. – Вип. 77. – С. 113–119.

Тема 3. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні

План

1. Форми співучасті у злочині в теорії кримінального права.
2. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні за КК України.
3. Співвідношення та розмежування форм співучасті у кримінальному правопорушенні.
4. Значення форм співучасті у кримінальному правопорушенні в кримінальному праві.

Практикум 1. Відповідно до абз. 1 п. 18 постанови ПВСУ «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів» від 8 жовтня 2004 р. № 15 «така кваліфікуюча ознака умисного ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, як вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб, застосовується лише в разі, коли в ньому брали участь як *співвиконавці* дві особи чи більше, які попередньо, до вчинення діяння, домовилися не сплачувати податки, збори, інші обов'язкові платежі до бюджетів чи державних цільових фондів або ж сплатити їх не в повному обсязі».

Висловіть позицію щодо наведеного судового тлумачення. На підставі ч. 2 ст. 28 КК встановіть ознаки вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою.

Практикум 2. Проаналізуйте ч. 4 ст. 28 КК та абз. 1 п. 10 постанови ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» від 23 грудня 2005 р. № 13, згідно з яким «злочинна організація (ч. 4 ст. 28 КК) – це внутрішньо й зовнішньо стійке ієрархічне об'єднання трьох і більше осіб або двох і більше організованих груп (структурних частин), метою діяльності якого є вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів чи тільки одного, що вимагає ретельної довготривалої підготовки, або керівництво чи координація злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп».

Встановіть ознаки злочинної організації, передбачені ч. 4 ст. 28 КК, та ознаки, наведені у судовому тлумаченні цієї форми співучасті. Висловіть думку щодо наведеного судового тлумачення. Встановіть критерії (ознаки) розмежування організованої групи та злочинної організації.

Завдання 1. Колосовський з метою помсти конкуренту по бізнесу Ізвадзе, який проживав на території Іспанії, надав наказ Титову організувати вбивство Ізвадзе. Колосовський також надав вказівку особам, що мешкають в Іспанії, з якими він співпрацював щодо незаконної торгівлі зброєю, надавати Титову всю необхідну допомогу щодо вчинення вбивства. Титов розробив

план вчинення вбивства, надав вказівку Фабрису й Кудінову зібрати всю інформацію про переміщення, контакти, охорону, режим дня та звички Ізвадзе. Прилетівши до Іспанії, Титов, Фабрис та Кудінов вбили Ізвадзе та трьох його охоронців.

Суд визнав Колосовського організатором транснаціональної організованої групи. Титова, Фабрису та Кудінова учасниками транснаціональної організованої групи.

Чи правильне рішення суду? Обґрунтуйте рішення щодо форми співучасті в даному випадку. Кваліфікуйте діяння зазначених суб'єктів кримінального правопорушення.

Завдання 2. В одному з районів Харківської області діяла озброєна група, яка вчиняла напади на таксистів з метою їх пограбування. До групи входили Кацель, Іванов, Грищенко та Різкий. Крім того, Кацель залучив до групи 13-річного Савкіна. 13 січня вони підстерegli таксиста Грейдіна і, погрожуючи обрізом, викинули його з автомобілю «Daewoo Lanos», на якому втекли з місця події. У такий самий спосіб 14 січня вони заволоділи автомобілем Сагунова, якого, через те, що він чинив опір, Савкін застрелив. 25 січня під час спроби пограбування таксиста Яреська групу було затримано.

Яка форма співучасті має місце в даному випадку? Як кваліфікувати діяння Кацеля, Іванова, Грищенка, Різкого і Савкіна?

Завдання 3.

Єлізаров з метою помсти своєму сусідові Хилюку запропонував Зиміну та Двірському вчинити крадіжку майна з квартири Хилюка. Він розповів їм про те, де можуть знаходитися цінні речі, а також пообіцяв винагороду, якщо вони погодяться на крадіжку. Зимін та Двірський погодилися із пропозицією Єлізарова і, дізнавшись про те, що в останнього є пістолет, попросили дати його «про всяк випадок». Єлізаров довго не погоджувався, але потім надав пістолет. Зимін та Двірський обрали час, коли, на їх думку, господаря не було вдома, прийшли до квартири Хилюка, зламали двері й зібрали у чемодани цінні речі. Коли вони вже збиралися виходити з квартири, додому несподівано повернувся Хилюк. Злякавшись затримання та викриття, Зимін накинувся на Хилюка, намагаючись його задушити. В цей час Двірський дістав пістолет та вбив потерпілого.

Визначте форму співучасті та види співучасників кримінального правопорушення.

Завдання 4. Демченко, Татарчук та Зуйко скориставшись уразливим станом потерпілих Іванової, Синцової, Шубіної, Дубиніної, Кропивницької завербували їх з метою експлуатації, а саме зайняття проституцією у м. Седльце Республіки Польща. Суд кваліфікував діяння зазначених осіб за ч. 2 ст. 149 КК (торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, вчинена за попередньою змовою групою осіб), посилаючись на те, що

Демченко не був знайомий з Зуйко, а це виключає стійкість об'єднання. Прокурор у касаційній скарзі поставив питання про перекваліфікацію діянь Демченка, Татарчука та Зуйкова на ч. 3 ст. 149 КК (торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, вчинена організованою групою).

Встановіть у якій формі співучасті вчинено кримінальне правопорушення. Обґрунтуйте позицію. Кваліфікуйте діяння Демченка, Татарчука та Зуйкова.

Список рекомендованої додаткової літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них : монографія / А. А. Вознюк. – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – 928 с.

Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія / А. А. Вознюк. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 192 с.

Демидова Л. М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації: Монографія. / Л. М. Демидова – Х. : Видавець ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 256 с.

Дудоров О. О. Група осіб за попередньою змовою як форма співучасті у злочині / О. О. Дудоров // Вісн. Запорізького нац. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – 2015. – № 3. – С. 130–138.

Дячкін О. П. Форми співучасті та їх значення для визначення суспільної небезпечності і кваліфікації злочинів / О. П. Дячкін // Право і суспільство. – 2012. – № 2. – С. 206-214

Жаровська Г. П. Форми співучасті в кримінальному праві України: проблеми диференціації / Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. Вип.125. Серія: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2001. – С.96-101

Невідома Н. В. Вчинення злочину організованою групою : монографія / Н. В. Невідома. – Х.: Право, 2017. – 224 с.

Новицький Г. В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України. / Г. В. Новицький – К. : Вищ. шк., 2001. – 96 с.

Носко Н. В. Поняття організованої групи: аналіз ч. 3 ст. 28 КК України / Н. В. Носко // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія : Право. – Ч. 1. – Т. 3. – № 21. – 2013. – С. 72-75.

Носко Н. В. Форма співучасті: проблеми визначення та кваліфікації / Н. В. Носко // Бюл. М-ва юстиції України. – 2013. – № 10. – С. 153-159.

Орловський Р. С. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою та організованою групою як кваліфікуюча ознака конкретного складу злочину / Р. С. Орловський // Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин : матеріали міжнар.

наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ, 4-5 квітня 2014 р. – Дніпропетровськ : ГО «Правовий світ», 2014. – С. 124-126.

Орловський Р. С. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Том 27 (66). N 1. – 2014. – С. 187-193.

Орловський Р. С. Иерархичность как признак преступной организации / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. правовой журнал. – № 5/3 (269). – 2014. – С. 56-59.

Орловський Р. С. Історія розвитку кримінального законодавства про форми співучасті / Р. С. Орловський // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НЮАУ, НДІ вивч. пробл. злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 39-49.

Орловський Р. С. Кримінально-правове значення форм співучасті / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. – 2014. – № 25. – С. 218-222.

Орловський Р. С. О понятии предварительного сговора / Р. С. Орловський // «Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку»: Міжнар. наук.-практ. конф., м. Донецьк, 4-5 квітня 2014 р. – Д. : Східноукр. наук. юрид. організація, 2014. – С. 97-100.

Орловський Р. С. Організована група як форма співучасті // Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Випуск 72. – 2014. – С. 393-399.

Орловський Р. С. Організована злочинність і загальне поняття співучасті: деякі спірні питання / Р. С. Орловський // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: Зб. наук. праць. Вип. 3 і 4 – X. : Ун-т внутр. справ; «Основа», 1997. – С. 57-61.

Орловський Р. С. Питання кваліфікації злочинів вчинених за попередньою змовою групою осіб // «Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы», междунар. научн.-практ. конф. (2014; Кишинэу). Международная научно-практическая конференция «Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы», 28-29 март. 2014 г. / орг. ком.: Бугор В. [и др.]. – Кишинеу : Iulian, 2014 (Tipogr. «Catetea de Sus»). – С. 266-267.

Орловський Р. С. Устойчивость как признак организованной группы и преступной организации / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. прав. журнал. – № 10/2 (262). – 2013. – С. 176-180.

Орловський Р. С. Формы соучастия в уголовном праве / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. прав. журнал. – № 3/2 (267). – 2014. – С. 175-179.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 2, том 4. – 2014. – С. 56-61.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.

Тема 4. Загальні питання кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

План

1. Підстава кримінальної відповідальності співучасників.
2. Межі кримінальної відповідальності співучасників.
3. Вплив теорій співучасті у злочині на кримінальну відповідальність співучасників.
4. Особливості кримінальної відповідальності співучасника, який виконав декілька ролей у вчиненні кримінального правопорушення.

Практикум 1. Згідно з абз. 6 п. 15 постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 «якщо замовник, який не є співвиконавцем убивства, керувався корисливими, а виконавець – іншими мотивами, дії замовника кваліфікуються за відповідною частиною ст. 27, пунктами 6 і 11 ч. 2 ст. 115 КК».

Проаналізуйте частини 1, 2, 3 ст. 29 КК, висловіть позицію щодо наведеного судового тлумачення. Сформулюйте правила кваліфікації діянь зазначених співучасників.

Практикум 2. Відповідно до абз. 5 п. 3 постанови ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» від 23 грудня 2005 р. № 13 «дії організатора злочину (злочинів) при простій формі співучасті належить кваліфікувати за статтею Особливої частини КК, якою передбачено відповідальність за вчинений злочин, із посиланням на ч. 3 ст. 27 КК, а якщо він був одним із виконавців діянь, що становлять об'єктивну сторону складу цього злочину, – без посилання на зазначену норму. Якщо ж особа брала участь у вчиненні одного злочину як організатор, а іншого – як виконавець, пособник чи підбурювач, її дії в кожному випадку мають кваліфікуватися самостійно».

Висловіть думку щодо наведеного правила кваліфікації діянь співучасників кримінального правопорушення.

Завдання 1. Підбурювач схилив до вбивства, не уточнивши способу його вчинення, а виконавець здійснив його з особливою жорстокістю (п. 4 ч. 2 ст. 115 КК) або способом, небезпечним для життя багатьох осіб (п. 5 ч. 2 ст. 115 КК)?

Як кваліфікувати дії підбурювача в такому випадку? Аргументуйте рішення.

Завдання 2. Когер, керуючись мотивом помсти, замовив Іванову вчинити вбивство Скляра, запропонувавши йому грошову винагороду. Іванов, керуючись корисним мотивом вчинив вбивство Скляра.

Кваліфікуйте діяння Когера та Іванова. Обґрунтуйте значення мотивів та цілей співучасників для кваліфікації їх діянь при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Завдання 3. Степашин та тринадцятирічний Карпов за попередньою змовою проникли до квартири Масліної, де в одній із кімнат знайшли золоті сережки, 3 тисячі гривень та 200 доларів США. Суд визнав Степашина виконавцем крадіжки, вчиненої за попередньою змовою групою осіб, та поєднаної з проникненням у житло, приміщення чи інше сховище.

Чи правильним є рішення суду? Обґрунтуйте своє рішення.

Завдання 4. Санько, з метою помсти Рявкіну, запропонував Матюхіну за грошову винагороду вчинити вбивство Рявкіна. Після отримання згоди від Матюхіна на вчинення цього кримінального правопорушення, у Санька виник сумнів щодо можливості самостійного вчинення вбивства Матюхіним. У зв'язку з цим Санько вирішив разом із Матюхіним вчинити це кримінальне правопорушення, і свій намір вони довели до кінця. Суд визнав Санька виконавцем умисного вбивства, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, і кваліфікував його діяння за п. 12 ч. 2 ст. 115 КК, а Матюхіна визнав виконавцем умисного вбивства з корисливих мотивів, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, і кваліфікував його діяння за п. 6, 12 ч. 2 ст. 115 КК.

Чи правильне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте свою позицію (рішення).

Список рекомендованої додаткової літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Орловський Р. С. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою та організованою групою як кваліфікуюча ознака конкретного складу злочину // Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин: Матеріали міжнародної науково-

практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 4-5 квітня 2014 р. – Дніпропетровськ : ГО «Правовий світ», 2014. – С. 124-126

Орловський Р. С. Диференціація кримінальної відповідальності при співучасті / Р. С. Орловський // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2013. – Вип. 26. – С. 53-63.

Орловський Р. С. До питання про підстави кримінальної відповідальності співучасників / Р. С. Орловський // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ 20 – 21 травня 2011 р. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – С. 373-377.

Орловський Р. С. Підстава кримінальної відповідальності за співучасть у злочині // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 28 лютого – 1 березня 2014 р. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2014. – С. 184-186.

Ус О. В. Врахування мотиву та мети діяння співучасника при кваліфікації злочину / О. В. Ус // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 28 лютого – 01 березня 2014 р. – Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2014. – С. 187-190.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус. – Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць / редкол. В. І. Борисов та ін. – Х.: Право, 2014. Вип. 27. – С. 59-71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.

Тема 5. Спеціальні питання кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

План.

1. Спеціальні питання кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті: поняття, види та кримінально-правове значення.

2. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Особливості кримінальної

відповідальності за незакінчене кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, при добровільній відмові співучасника.

3. Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, за наявності помилки співучасника.

4. Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення зі спеціальним суб'єктом, вчинене у співучасті.

5. Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, за наявності ексцесу співучасника.

6. Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, за наявності невідлого діяння співучасника (невдале організаторство, невідале підбурювання, невідале пособництво).

Практикум 1. Відповідно до абз. 8 п. 15 постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 «у разі, коли виконавець погодився позбавити потерпілого життя, але з причин, що не залежали від його волі, умисел на вбивство до кінця не довів, дії замовника залежно від конкретних обставин справи кваліфікуються як співучасть у готуванні до умисного вбивства на замовлення чи в замаху на вчинення цього злочину».

Висловіть позицію тощо наведеного судового тлумачення. Чи правильно запропоноване правило кваліфікації діяння співучасника? Кваліфікуйте діяння співучасників.

Практикум 2. Згідно з абз. 1 п. 4 постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 «особа, яка добровільно відмовилась від убивства потерпілого або заподіяння шкоди його здоров'ю, підлягає кримінальній відповідальності лише за умови, що фактично вчинене нею діяння містить склад іншого злочину. У цьому разі інші співучасники злочину відповідно до ч. 1 ст. 31 КК несуть відповідальність за готування до того злочину або замах на той злочин, від вчинення якого добровільно відмовився виконавець».

Висловіть позицію тощо наведеного судового тлумачення. Чи правильно запропоноване правило кваліфікації діяння співучасника? Кваліфікуйте діяння співучасників.

Завдання 1. Портнов запропонував Лірнику вчинити крадіжку майна з продовольчого магазину. Він запевняв Лірника, що підстав для побоювання немає, оскільки магазин знаходиться у такому місці, де ввечері людей дуже мало, а відділення поліції розташоване далеко від нього. Проте Лірник, боячись відповідальності, не погодився на пропозицію Портного.

Дайте правову оцінку діянням Портного та Лірника. Чи є в даному випадку співучасть у кримінальному правопорушенні? Чи можна визнати відмову Лірника добровільною відмовою?

Завдання 2. Петренко схилила Іванову вчинити вбивство новонародженої дитини останньої. Одразу після пологів Іванова реалізувала намір на вчинення вбивства своєї новонародженої дитини. Суд встановив наявність співучасті у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом і визнав Петренко підбурювачем до вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та кваліфікував її діяння за ч. 4 ст. 27, ст. 117 КК, а Іванову визнав виконавцем вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та кваліфікував її діяння за ст. 117 КК.

Чи правильне рішення прийняв суд? Ретельно аргументуйте свою відповідь.

Список рекомендованої додаткової літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Горбачов Д. М. Особливості співучасті у злочинах із спеціальним суб'єктом / Д. М. Горбачов // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 251-254.

Гродецький Ю. В. Загальні особливості добровільної відмови при співучасті / Ю. В. Гродецький // Актуальні проблеми правознавства: тези доп. та наук. повідомл. учасників наук. конф. молодих учених та здобувачів: до 200-річчя Нац. юрид. акад. ім. Я. Мудрого. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2004. – С. 137-139.

Гродецький Ю. В. К вопросу о добровольном отказе // Проблемы впровадження правових реформ в Україні: зб. наук. праць. – Харків, 1996. – С. 93-96.

Гродецький Ю. В. Добровільна відмова при співучасті: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2002. – 20 с.

Зінов'єва І. А. Особливості відповідальності виконавця при вчиненні злочинів з двома формами вини // Проблеми законності. – 2016. – Вип. 133. – С. 178-191.

Иванова Л. В. Экссес исполнителя преступления: монография / Иванова Л.В.; Под ред.: Шеслер А.В. - Тюмень: ТГАМЭУП, 2009. - 120 с.

Орловський Р. С. Диференціація кримінальної відповідальності при співучасті // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол.: В.І. Борисов та ін. – Х. : Право, 2013. – Вип. 26. – С. 53-63

Орловський Р. С. Ексцес співучасника в кримінальних кодексах країн пострадянського простору / Р. С. Орловський // Право і суспільство. – 2015. – № 5. – С. 149–153.

Орловський Р. С. Кваліфікація невдалої співучасті у злочині: теоретичний та практичний аспекти проблеми // Актуальні проблеми кримінальної відповідальності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10-11

жовт. 2013 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2013. – С. 135-139.

Орловський Р. С. Кримінальна відповідальність за невдалу співучасть // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна № 1082. Серія «Право». – Випуск № 16 / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна; голова редкол. Т.Є. Кагановська – Х.: ХНУ, 2013. – С. 138-141

Орловський Р. С. Особливості добровільної відмови виконавця злочину / Р. С. Орловський // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. – 2015. – вип. 20. – С. 158-163.

Орловський Р. С. Особливості добровільної відмови при пособництві // Проблеми законності. Вип. 37: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1999. – С. 189-193.

Орловський Р. С. Поняття і значення експесу співучасника / Р. С. Орловський // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція – 2015. – Вип. 15(2). – С. 105-108.

Ус О. В. Деякі питання відповідальності за підбурювання до злочину зі спеціальним суб'єктом // Проблеми розвитку юридичної науки у новому столітті (До міжнародного дня науки за мир і розвиток): Тези наук. доп. та повідом. учасників наук. конф. молодих учених / За ред. М.І. Панова. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – С. 140–142.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус. – Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Ус О. В. Особливості добровільної відмови підбурювача // Нове законодавство України та питання його застосування: Тези доп. та наук. повідом. учасників наук. конф. молодих учених та здобувачів / За ред. М.І. Панова. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. – С. 119–122.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць / редкол. В. І. Борисов та ін. – Х.: Право, 2014. Вип. 27. – С. 59-71.

Ус О. В. Підбурювання до злочину та експес співучасника / О. В. Ус // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. Вип. 71. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2005. – С. 125–130.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.

Ус О. В. Спеціальні правила кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України // Право і суспільство. – 2014. – № 6-1. – С. 315-321.

Тема 6. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності та особливості призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

План

1. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
2. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності співучасників, передбачені у нормах Особливої частини КК.
3. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті: законодавча регламентація, судове тлумачення, проблеми застосування ч. 5 ст. 68 КК.
4. Характер участі співучасника у кримінальному правопорушенні та ступінь участі співучасника у кримінальному правопорушенні: поняття, співвідношення понять, проблеми встановлення.

Практикум 1. Відповідно до абз. 3 п. 2 постанови ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23 грудня 2005 р. № 12 «умовою звільнення особи від кримінальної відповідальності є вчинення нею певного умисного злочину, незалежно від того, закінчено його чи ні, вчинений він одноособово чи у *співучасті*».

Висловіть свою позицію щодо наведеного судового тлумачення. Охарактеризуйте особливості звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Практикум 2. Проаналізуйте положення постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24 жовтня 2003 р. № 7 та встановіть чи надані судові роз'яснення щодо призначення покарання співучасникам кримінального правопорушення. Висловіть свою позицію щодо цього питання.

Завдання 1. Кирилов, який має судимість за попередньо вчинене кримінальне правопорушення, разом із Зеньковим заподіяли майнову шкоду шляхом обману або зловживанням довірою за відсутності ознак шахрайства. Після вчинення кримінального правопорушення вони щиро покаялися, активно сприяли його розкриттю та повністю відшкодували завдані збитки.

У зв'язку з тим, що відповідно до абз. 7 п. 3 постанови ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23 грудня 2005 р. № 12 «передбачене у ст. 45 КК звільнення особи від кримінальної відповідальності є обов'язковим», суд звільнив Кирилова та Зенькова від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

Чи правильне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте свою позицію.

Завдання 2. Самохвалов за попередньою змовою з неповнолітнім Костенком вчинили грабіж. Протягом семи років вони не ухилялися від слідства та суду, хоча вчинили кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 192 КК.

Адвокат клопотав про звільнення Самохвалова та Костенка від кримінальної відповідальності за вчинений грабіж у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 106 КК). Суд відмовив у звільненні від кримінальної відповідальності за такої підстави, зазначивши, що: а) строк давності у разі вчинення тяжкого злочину становить 10 років (п. 4 ч. 1 ст. 49 КК) та б) вчинення нового злочину, передбаченого ч. 2 ст. 192 КК, є підставою для переривання перебігу давності (ч. 3 ст. 49 КК).

Чи правильне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте свою позицію.

Список рекомендованої додаткової літератури

Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності. Київ: Атіка, 2004. 296 с.

Вознюк А. А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань : монографія / А. А. Вознюк. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 236 с.

Орловський Р. С. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою або організованою групою як обставина, що обтяжує покарання / Р. С. Орловський // Нові завдання та напрями розвитку юридичної науки у ХХІ столітті: матеріали Всеукраїн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 4 квітня 2014 року / відп. ред. Т. С. Ківалова; ред. кол. : А. Ф. Крижановський, В. Д. Берназ, В. М. Дрьомін, О. С. Кізлова та ін. – Одеса: Міжнар. гуманітар. ун-ет, 2014. – С. 189-193.

Ус О. В. Індивідуалізація покарання підбурювача до злочину // Актуальні проблеми правознавства: Тези доп. та наук. повідом. учасників наук. конф. молодих учених та здобувачів / За ред. М.І. Панова. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. – С. 132–135.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус – Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Тема 7. Особливості кваліфікації співучасті в окремих видах кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною КК.

План.

1. Особливості кваліфікації співучасті у кримінальних правопорушеннях проти життя та здоров'я особи.

2. Особливості кваліфікації співучасті у кримінальних правопорушеннях проти власності.

3. Особливості кваліфікації співучасті у кримінальних правопорушеннях проти громадської безпеки.

4. Особливості кваліфікації співучасті у кримінальних правопорушеннях проти громадського порядку та моральності.

Практикум 1. Відповідно до абз. 7 п. 15 постанови ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 «якщо замовник доручив заподіяти потерпілому тілесні ушкодження, а виконавець умисно вбив його, замовник несе відповідальність за співучасть у тому злочині, який він організував чи до вчинення якого схилив виконавця, а останній – за той злочин, який він фактично вчинив».

Висловіть позицію тощо наведеного судового тлумачення. Кваліфікуйте діяння зазначених співучасників.

Практикум 2. Відповідно до абз. 5 п. 15 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 «замовник умисного вбивства залежно від конкретних обставин справи повинен визнаватись або підбурювачем, або організатором злочину (якщо тільки він не є його співвиконавцем). Його дії належить кваліфікувати за відповідною частиною ст. 27, п. 11 ч. 2 ст. 115 КК, а за наявності до того підстав – і за іншими пунктами цієї статті (наприклад, за п. 6 – якщо виконавець позбавив особу життя з метою одержання вигод матеріального характеру, за п. 12 – коли вбивство було замовлено групі осіб). Дії замовника умисного вбивства, який одночасно був і співвиконавцем цього злочину, кваліфікуються за пунктами 11 і 12 ч. 2 ст. 115 КК як умисне вбивство, вчинене на замовлення за попередньою змовою групою осіб, а за наявності до того підстав – і за іншими пунктами цієї статті».

Висловіть думку щодо наведеної судової рекомендації кваліфікації діянь співучасників кримінального правопорушення.

Завдання 1. Смирнова одночасно зустрічалася із Асеєвим та Ковалем. Останній, дізнавшись про це, вирішив вбити Асеєва. Для цього Коваль передав заряджену бойовим патроном мисливську рушницю своєму знайомому Сурову і, запевнивши його, що рушниця заряджена холостими патронами, попросив вистрелити в Асеєва з метою залякування. На питання Сурова, чому він сам не хоче налякати Асеєва, Коваль відповів, що у нього болить рука. Суров, виконуючи прохання Ковалю, з близької відстані вистрелив у Асеєва і вбив його.

Встановіть, чи має місце співучасть у кримінальному правопорушенні. Кваліфікуйте діяння Ковалю та Сурова. Аргументуйте відповідь.

Завдання 2. Обченко та Заремба під час бійки з Пилипенком спричинили останньому численні тілесні ушкодження голови, обличчя та тулуба. Внаслідок отриманих ушкоджень Пилипенко через два тижні помер.

Кваліфікуйте діяння Обченка та Заремби. Аргументуйте свою відповідь.

Завдання 3. Петров, Вінник, Єгізаров та Зойченко за ініціативи Хом'яка зорганізувалися в озброєне злочинне об'єднання з метою вчинення нападів на осіб, які займалися незаконним обігом наркотичних засобів. Відповідно до плану дій злочинного об'єднання Хом'як повинен був знаходити об'єкти нападів (потерпілих). Петров, підробивши службове посвідчення та спеціальний жетон поліцейського, повинен був видавати себе за останнього.

Крім того, Петров разом з Вінником повинні були безпосередньо вчиняти напади, а Єгізаров та Зойченко повинні були забезпечити учасників злочинного об'єднання транспортом, а також збувати предмети, здобуті кримінально протиправним шляхом. За таким планом учасники злочинного об'єднання здійснили напад на Шуляка з метою заволодіння його майном, із застосуванням насильства, небезпечного для життя потерпілого.

Кваліфікуйте діяння Петрова, Вінника, Єгізарова, Зойченка та Хом'яка.

Завдання 4. Бровкін, Остапов, Старченко і Чернишов домовились чинити напади на громадян з метою заволодіння їх майном. Для цього вони застосували пістолет ТТ, який був непридатним для стрільби. Всього вони вчинили чотири напади і заволоділи майном потерпілих.

Кваліфікуйте діяння Бровкіна, Остапова, Старченка і Чернишова.

Список рекомендованої додаткової літератури

Shapoval R. Possibilities of adapting the typologies of the international standards for establishing criminal liability for corruption-related crimes in Ukraine / R. Shapoval, R. Orlovskyi, O. Demenko // Journal of eastern European and central Asian research. – 2018. – Vol. 5, № 2. – P. 1–12.

Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності : навч. посіб. / Н. О. Антонюк. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 514 с.

Ганова Г. О. Проблеми кваліфікації дій співучасників, які вчинили умисне вбивство з розподілом ролей / Г. О. Ганова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.44. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2009. – С. 520-526

Гринчак С. В. Кримінальна відповідальність за незаконну трансплантацію органів або тканин людини: монографія. – Х. : Право, 2011. – 296 с.

Демидова Л. М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації: Монографія. / Л. М. Демидова – Х.: Видавець ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 256 с.

Демидова Л. М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика: монографія / Л. М. Демидова. – Х.: Право, 2013. – 752 с.

Драгоненко А. О. Співучасть у вчиненні вбивства: дис. на здобуття наук. ступеня к.ю.н.: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / А. О. Драгоненко; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2011. – 198 с.

Ільїна О. В. Особливості тлумачення кваліфікуючої ознаки «вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб» корисливих злочинів проти власності / О. В. Ільїна // Часопис Київ. ун-ту права. – 2009. – № 4. – С. 287-291.

Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів проти особи та її власності / М. Й. Коржанський. – К.: Юрінком, 1996. – 144 с.

Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи: Матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 22-23 квіт. 2004 р.) / ред-кол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. – К.-Х.: Юрінком Інтер, 2004. – 260 с.

Матышевский П. С. Преступления против собственности и смежные с ними преступления / П. С. Матышевский. – К.: Юринком, 1996. – 240 с.

Орловський Р. С. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою та організованою групою як кваліфікуюча ознака конкретного складу злочину // Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 4-5 квітня 2014 р. – Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2014. – С. 124-126.

Снідевич В. Співучасть в умисному вбивстві, вчиненому на замовлення / В Снідевич // Право України. – 2009. – 7. – С. 153-157

Ус О. В. Деякі питання відповідальності за умисне вбивство, вчинене на замовлення / О. В. Ус // Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 квіт. 2006 р. – Львів, 2006. – Ч. 2. – С. 224–227.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус. – Х.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Шульга А. О. Ініціатор вбивства на замовлення: кримінально-правова та криміналістична характеристика // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: Зб. наук стат. – Донецьк: ДІВС при ДНУ, 2002. – № 1. – С. 198–205

Ярмиш Н. М. Проблеми кримінально-правової кваліфікації (злочини проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): навч. посіб. / Н. М. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 192 с.

